

Energiperspektiver på barne- og ungdomslitteratur, CfP

Du inviteres til å bidra med et innlegg på en konferanse/arbeidsseminar om energiperspektiver på barne- og ungdomslitteratur, i regi av forskergruppen NaChiLitCul, Høgskulen på Vestlandet (HVL).

Tid og sted: 26.-27. november 2026 i Bergen, med mulighet for å delta digitalt.

Har du tenkt over i hvor stor grad energiinfrastrukturene har endret seg de siste par hundre år? Anne fra Bjørkely i Lucy Montgomerys bokserie (1908) beveger seg mye til fots og har dermed et lavt klimaavtrykk. Annes energibruk tematiseres ikke i bøkene, men hundre år seinere er problemstillinger knyttet til energibruk og energiutvikling et tydelig litterært tema, blant annet i Maja Lundes *Blå* (2017). Lundes budskap er i tråd med oppfordringen til FNs generalsekretær António Guterres, som på COP 30 slo fast at “The fossil fuel age is ending. Clean energy is rising. Let us make the transition fair, fast, and final” (United Nations, 2025).

I videste forstand er energi “det som kan få noko til å skje” (Bøe, 2025). I denne CfPen forstår vi energi både gjennom som energiinfrastrukturene som driver det moderne samfunnet og i form av det Synne Movik og Jeremy Alloche (2020) kaller “energy imaginaries”, som inkluderer “the set of institutions, logics, values, and visions that spur ideas around what sources of energy and forms of energy governance best foster development” (s. 1). Denne definisjonen gjør det tydelig at peker på at energi også finnes som kulturelle ideer og tankefigurer, og som handlinger satt i gang av mennesker og andre levende skapninger.

Denne utlysningen bygger på perspektiver fra energihumaniora og tar utgangspunkt i en bred forståelse av energikulturer, inspirert av Heidi C. M. Scotts tilnærming i *Fuel: An Ecocritical History* (2018). Vi ønsker velkommen bidrag som kartlegger og diskuterer hvilke forestillinger om energi som finnes i petrokulturer eller er knyttet til andre energikilder som vann-, vind-, sol- og atomkraft. Vi spør: **hvordan er energiforestillinger til stede som motiv og tema i skjønnlitteratur og sakprosa for barn og unge?**

Analyser av forbindelser mellom energi og kulturhistorie har vokst frem som et underfelt av energihumaniora de siste tiårene, drevet av forskere innen litteratur- og kulturstudier. En tidlig oversikt finnes i antologien *Energy Humanities: An Anthology* (2017), redigert av Imre Szeman og Dominic Boyer. Ifølge Christa Grewe-Volpp (2020) har forskningen hittil “mostly focused on the significance of oil as the dominant or ‘hegemonic’ form of energy in the 20th and early 21st centuries” (s. 273). Med begrepet “petrofiction” beskriver Amitav Gosh (1992) litteratur der olje trer frem som den dominerende energikilden. En sentral utgivelse orientert rundt oljens kulturelle roller er Stephanie LeMenagers *Living Oil: Petroleum Culture in the American Century* (2014) som utforsker både estetiske uttrykk og affektive responser på forekomster av olje i ulike kulturelle artefakter som poesi, fiksjon, romaner og memoarer. En annen utgivelse på feltet er *Oil Fictions: World Literature and Our Contemporary Petrosphere* (2021), redigert av Stacy Balkan og Swaralipi Nandi Soley.

Nylig har antologien *Power Shift: Keywords for a New Politics of Energy* (2025), redigert av Szeman & Jennifer Wenzel, bidratt til diskusjonen om “the connections between new energy sources and new modes of social relation and cultural imagining” (s. 8). Innen energihumaniora er det nettopp evnen til å være bevisst på energiens rolle – og forestille seg

nye energiformer – som står i sentrum. Noen forskere som så langt har undersøkt energiforestillinger i barne- og ungdomslitteratur, er Lara Saguisag (2022), Rikke Frøyland (2025), Catherine Lammert (2024), Kathleen Forrester (2025), og Reinhard Hennig (under publisering).

Ettersom energiforbruk er sammenvevd med ulike kulturelle og materielle praksiser, medfører overgangen til nye energistrukturer ofte en rekke dilemmaer, som innenfor bærekraftforskning blir omtalt som “wicked problems”. Slike dilemmaer kjennetegnes av en høy grad av vitenskapelig usikkerhet og en grunnleggende uenighet når det gjelder verdispørsmål (Balint m.fl., 2011, s. 2). Ettersom de industrielle energibehovene i stor grad er blitt dekket gjennom fossile energikilder, har bruken av fossil energi bidratt til global oppvarming og tap av leveområder for mange arter, og resultert i det som er kalt den sjette utryddelsen (Kolbert, 2014). I diskusjoner om sammenhengen mellom energi og bærekraft fremmes ofte ulike mulige løsninger som ikke nødvendigvis lar seg forene (Frøyland, 2023, s. 2). Analyse av energistrukturer i barne- og ungdomslitterære tekster kan synliggjøre slike dilemmaer knyttet til ulike energiformer.

Barne- og ungdomslitteratur i en rekke sjangre, tekstformer og medier egner seg til analyser fra et energiperspektiv, for eksempel petrofiksjon, klimafiksjon, solarpunk, utopier og dystopier, poesi og romaner, samt sakprosa, bildebøker, dataspill og film. Med denne utlysningen inviterer vi bidrag som undersøker hvordan ulike former for energikilder fremstilles i litteratur for barn, ungdom og unge voksne. Mulige temaer kan være, men er ikke begrenset til:

- Hvordan er energiforestillinger (re)presentert i skjønnlitteratur og faglitteratur for barn og unge?
- Hvilke energikilder er sentrale i historisk og samtidig litteratur for barn og unge?
- Hvordan kommer energirelaterte “wicked problems” til uttrykk i litteratur for barn og unge?
- Hvordan kan perspektiver fra energihumaniora anvendes i lesningen av, og undervisningen om, barne – og ungdomslitteratur?
- Hvilke energiløsninger finnes i solarpunk og andre utopiske eller dystopiske tekster, og på hvilke måter kan disse bidra til endringer i våre energiforestillinger?
- Hva er det didaktiske potensialet i litteratur som tematiserer energidilemmaer?
- Hvilke tverrfaglige muligheter åpner litterære energiforestillinger for?

Bidragene kan være på engelsk eller skandinaviske språk.

Abstrakter på ca. 300 ord sendes til NaChiLitCul-konferanse@hvl.no, innen **1. juni 2026**.

Vennligst merk abstraktet med “energiperspektiver CfP” i emnefeltet. Tilbakemelding gis innen 30. juni 2026. Oppdateringer om konferansen finner du her: [Energiperspektiver på barne- og ungdomslitteratur - Høgskulen på Vestlandet](#).

For interesserte vil det være mulig å bidra til en antologi om energispørsmål i barne- og ungdomslitteraturen. Frist for innsending av kapittel er 1. juni 2027.

Referanser:

- Balint, P. J. (2011). *Wicked Environmental Problems: Managing Uncertainty and Conflict*. | Springer Nature.
- Balkan, S. & Solay, S. N. (2021). *Oil Fictions: World Literature and Our Contemporary Petrosphere*. Penn State University Press.
- Bøe, M. V. (2026, 24. februar). *Energi*. Store norske leksikon. Hentet 23. april 2025 fra <https://snl.no/energi>.
- Forrester, K. (2025). "Beyond the Animacy Divide with *We Are Water Protectors*: A Guiding Story for Kin-making in Fraught Times". I T. Doughty, J. Deszcz-Tryhubczak & J. Grafton (Eds.). *Children's Literatures, Cultures, and Pedagogies in the Anthropocene* (s. 91-101). Bloomsbury.
- Frøyland, R. (2023). Klimafiksjonens dialoger. Energi- og bærekraftdilemmaer i romanene *Anna* og *Blå*. *Barnelitterært forskningstidsskrift*, 14(1), 1-11.
<https://doi.org/10.18261/blft.14.1.8>
- Frøyland, R. (2025). *Litterære dialoger om energi og bærekraft: Bidrag til en økokritisk litteraturredaktikk*. [Doktorgradsavhandling]. Høgskulen på Vestlandet.
<https://hdl.handle.net/11250/5319227>
- Gosh. A. (1992, March 2). Petrofiction: The Oil Encounter and the Novel. *The New Republic*, 29-33. [Ghosh Petrofiction | PDF](#)
- Grewe-Volpp, C. (2020). Petrocultures. *Ecozon@*, 11(2), <https://ecozona.eu/article/view/3535>
- Hennig, R. (forthcoming): Taking Young Audiences Offshore: Petroleum Extraction in Norwegian Children's Literature. *Ecozon@* 17(1).
- Kolbert, E. (2014). *The Sixth Extinction: An Unnatural History*. Henry Holt & Co.
- Lammert, C. (2024). "Credible, but not really reliable": teachers' responses to children's literature on energy production and the environment. *Literacy* (Oxford, England), 58(1), 92–101. <https://doi.org/10.1111/lit.12347>
- LeMenager S. (2014). *Living Oil: Petroleum Culture in the American Century*. Oxford University Press.
- Movik, S. & Allouche, J. (2020). States of power: Energy imaginaries and transnational assemblages in Norway, Nepal and Tanzania. *Energy Research and Social Science*, 67. Article 101548. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2020.101548>
- Saguisag, L. (2022). Blood in the Water: Jewell Parker Rhodes's *Bayou Magic* as Children's Petrofiction. *Jeunesse: Young People, Texts, Cultures*, 14(1).
<https://doi.org/10.3138/jeunesse-14.1.04>
- Scott, H. C. (2018). *Fuel: An Ecocritical History*, Bloomsbury.

Szeman, I., & Boyer, D. (Eds.). (2017). *Energy humanities: an anthology*. Johns Hopkins University Press.

Szeman, I. & Wenzel, J. (Eds.). (2025). *Power Shift: Keywords for a New Politics of Energy*. West Virginia University Press.

United Nations (2025, November 7). *UN Secretary-General's remarks at the Belém Climate Summit's energy transition roundtable*. <https://unfccc.int/news/un-secretary-general-s-remarks-at-the-belem-climate-summit-s-energy-transition-roundtable>.